

De leden van de vaste commissie
voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN)

31 augustus 2026

Position paper: pleidooi voor een GLB dat groen boeren beloont

Geachte Kamerleden,

Het landelijk gebied staat voor urgente opgaven op het gebied van klimaat, bodem, water, landschap en natuur. Een adequate aanpak daarvan is essentieel voor de gebiedskwaliteit én voor de volhoudbaarheid van de Nederlandse voedselproductie. Als beheerders van ons karakteristieke agrarische cultuurlandschap vervullen boeren daarin een cruciale rol. Om die rol maximaal te kunnen vervullen, moeten veel meer agrariërs in staat worden gesteld om groenblauwe diensten structureel onderdeel te maken van hun bedrijfsvoering. Daarom vindt BoerenNatuur dat een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) nodig is dat ervoor zorgt dat groen boeren loont.

BoerenNatuur is de landelijke vereniging van de 39 agrarische collectieven in Nederland, die met circa 13.000 deelnemers, voornamelijk boeren, het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) uitvoeren. Samen beheren zij ruim 132.000 hectare, wat neerkomt op ongeveer 6% van alle landbouwgrond in Nederland. Met de regeling is momenteel circa €200 miljoen per jaar gemoeid.

In juli 2025 heeft de Europese Commissie haar voorstellen gepresenteerd voor het Meerjarig Financieel Kader en het GLB voor de periode 2028-2034. De voorgestelde financieringsstructuur wijkt wezenlijk af van de huidige situatie. Het landbouwbeleid wordt onderdeel van een veel breder Nationaal en Regionaal Partnerschapsplan (NRPP), waardoor het voor extra middelen uit de NRPP-enveloppe moet concurreren met diverse andere beleidsterreinen. Het is daarom van groot belang dat Nederland tijdig voldoende middelen reserveert voor de landbouw, en in het bijzonder voor het belonen van groenblauwe diensten die boeren leveren.

Zorg voor voldoende Europese en nationale financiering

Nederland ontvangt in het voorstel van de Europese Commissie een geoormerkte GLB-enveloppe van circa €5,1 miljard voor de periode 2028-2034. Zoals onder andere Landbouwcommissaris Hansen heeft benadrukt, betreft deze enveloppe een gegarandeerde **minimale** Europese toewijzing. Het idee is juist dat lidstaten deze naar behoefte verder aanvullen met middelen uit hun grotere NRPP-enveloppe. Daarnaast is van belang dat de voorstellen meer nationale cofinanciering vereisen dan in de huidige periode. Volgens het voorstel voor een nieuw GLB moet bijvoorbeeld ook de eco-regeling in de toekomstige situatie nationaal gefinancierd worden.

Het is essentieel dat de totale Europese en nationale financiering in verhouding komt te staan tot de omvang van de opgaven in het landelijk gebied en de substantiële bijdrage die de landbouwsector daaraan moet leveren. In het bijzonder vereist de implementatie van artikel 11 van de Natuurherstelverordening, dat specifiek gericht is op de gezondheid van landbouwecosystemen, de komende GLB-periode extra inzet. Artikel 11 bevat doelen voor boerenlandvogels, graslandvlinders en landschapselementen en bouwt daarmee voort op de bestaande verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijnen (VHR). Het ANLb vervult daarin een cruciale rol.

De extra nationale middelen die het kabinet beschikbaar stelt voor uitbreiding van het agrarisch natuurbeheer, met de ambitie om het ANLb uit te breiden naar 280.000 hectare, vormen een belangrijke stap. Alleen richt de beleidsinzet zich daarbij sterk op overgangszones rond Natura 2000-gebieden en gruttokerngebieden. Voor de specifieke opgaven in de overgangszones is het ANLb echter niet het juiste instrument. Daar is vooral inzet nodig op het terugdringen van drukfactoren, in het bijzonder stikstof, terwijl het ANLb primair gericht is op het versterken van natuur en landschap in agrarische leefgebieden. Ook de sterke focus op gruttokerngebieden is te beperkt. Binnen deze gebieden zijn - naast het ANLb - andere instrumenten en aanvullende financiering nodig om de beoogde resultaten te kunnen realiseren. Tegelijkertijd resteren zowel binnen als buiten deze gebieden andere urgente opgaven die extra inzet van - en dus aanvullende middelen voor - het ANLb vereisen.

Aanvullende nationale financiering is bovendien essentieel om voldoende omvang, intensiteit en ruimtelijke clustering van beheer te realiseren. Om extra inzet bedrijfseconomisch uitvoerbaar te maken, zijn concurrerende vergoedingen, langjarige zekerheid, voldoende flankerend beleid op het vlak van water- en predatiebeheer en ruimte voor gebiedsgericht maatwerk essentieel. Bij een groter aandeel mozaïekbeheer (combinaties van beheer) op bedrijfsniveau is daarnaast een bedrijfstoeslag nodig, omdat de structurele inpassing daarvan extra aanpassingen in de bedrijfsvoering - en daarmee extra kosten - met zich meebrengt die **niet** door de huidige vergoedingen worden gedekt.

Van belang om in het achterhoofd te houden, is dat het koppelen van aanvullende nationale middelen aan het GLB een staatssteuntechnisch voordeel biedt, omdat goedkeuring dan plaatsvindt binnen de kaders die gelden voor het NRPP en GLB en er geen afzonderlijke staatssteunprocedure nodig is (zie [overweging 59](#) van het voorstel voor een NRPP-verordening).

Gelet op het bovenstaande is het essentieel om ervoor te zorgen dat de totale Europese en nationale financiering in verhouding komt te staan tot de substantiële bijdrage die de landbouwsector moet leveren aan de urgente opgaven in het landelijk gebied.

Daarom vragen wij de Tweede Kamer om bij de verdere uitwerking van het Nederlandse NRPP en het toekomstige GLB in te zetten op:

1. aanvulling van de geoormerkte Europese minimumenveloppe voor het GLB met een zo groot mogelijk deel van het niet-geoormerkte Europese budget voor het Nederlandse NRPP;
2. voldoende nationale middelen voor de vereiste cofinanciering van GLB-interventies, waaronder het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) en de eco-regeling;
3. aanvullende nationale middelen via het GLB voor de implementatie van de Natuurherstelverordening (NHV).

Tot slot

Het collectieve stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer biedt een bestaande en beproefde werkwijze om middelen gebiedsspecifiek en doelgericht in te zetten waar zij ecologisch het meeste effect hebben. Door nu fors te investeren, kan worden voorkomen dat de opgaven en kosten verder blijven oplopen. Dat verkleint bovendien het risico dat Nederland onvoldoende voortgang boekt met het nakomen van Europese verplichtingen.

Wij vragen de Tweede Kamer om deze inzet mee te geven aan het kabinet bij de verdere uitwerking van het NRPP en de Nederlandse inzet voor het toekomstige GLB.